

Тренувальні збори з лінгвістики.

Особиста олімпіада

12 липня 2019 р.

Розв'язки задач

1. Шведська мова

Подані в умові дієслова можна розділити на типи за набором закінчень у різних формах:

Тип	Теперішній час	Минулий час	Невизначена форма
I	<i>-ar</i>	<i>-ade</i>	<i>-a</i>
IIa	<i>-er</i>	<i>-de</i>	
IIb		<i>-te</i>	

До типу I відносяться дієслова з непереднім кореневим голосним (*å, u, a, o*), а до типу II — з переднім (*y, ä, ö*). При цьому до типу IIa відносяться дієслова з дзвінким чи сонорним кінцевим приголосним основи, а до типу IIb — з глухим таким приголосним.

При приєднанні закінчень минулого часу збіги *-dd-* та *-tt-* після приголосного спрощуються відповідно до *-d-* і *-t-*.

Відповіді:

Теперішній час	Минулий час	Невизначена форма
döper	döpte	döpa
grämer	grämde	gräma
hoppar	hoppade	hoppa
sågar	sågade	såga
välter	välte	välta

2. Барі

Відповіді до завдань:

Корінь	Форма 1	Форма 2	Тип тонів
dé?	dííkín	—	1
kúr	kúrákín	kúrárá?	1
'dók	'dúkúkín	—	1
mók	mòkákín	mòkàrà?	2
tók	túkúkín	tókórô?	1
tòjúp	tòjúpùkín	tòjúpùrù?	2
yúk	yúkúkín	yúkùrù?	2
'dép	'dépákín	'dépàrá?	1
gá?	gálákín	—	(1)
lúsák	lúsákákín	—	1
sàpùk	sàpùkàkín	sàpùkàrà?	2
'yút	'yútúkín	'yútùrù?	2
tòkù	tòkúkín	tòkùàrà?	(2)
búdú	búdúkín	—	1
bá?	bàlákín	—	2
són	súnyúkín	sónyórô?	1
yàkî	yàkíkín	yàkîàrà?	2
dòdông'	dòdông'àkín	dòdông'àrà?	2
'bóró	'bórókín	—	1
lìlìng'	lìlìng'àkín	lìlìng'àrà?	2
rém	rímíkín	—	1
béren	bérényákín	—	1
ló	lókín	lóará?	1
dwán	dwànyákín	—	2
lák	lákákín	lákàrá?	1
dók	dúkúkín	—	(1)

Усі голосні у слові е або «звичайними», або вимовляються з посунутою вперед основою язика. Форма 1 твориться з кореня додаванням kín/kìn після голосного та akín/akìn після приголосного. Форма 2 твориться з кореня додаванням ará?/arà?. Додатково у формах слів, останнім голосним кореня яких є е/о/у, відбуваються чергування:

Остання голосна кореня	Голосні форми 1	Голосні форми 2
е	ì-ì-ì	невідомо
о	u-u-ì	o-o-o
у	u-u-ì	u-u-u

У формах 1 та 2 кінцеві кореневі приголосні *n* та *ʔ* перетворюються на *ny* та *l* відповідно.

У слів, що поводять себе за моделлю 1, усі тони високі, крім останнього тону у формі 2, який є спадним. У слів, що поводять себе за моделлю 2, тони залежать від кількості складів:

- 1 склад: високий;
- 2 склади: низький — спадний;
- 3 склади: низький — високий — низький;
- 4 склади: низький — високий — низький — низький.

3. Саюланська пополуцька мова

Частини речення у відповідному порядку:

- *завтра* — **yobom-**;
- особа підмета:

	I особа (я/ми)	I і II особа* (ми з тобою/ми з вами)	II особа (ти/ви)	III особа (він/вони)
без <i>yobom-</i>	-tɬ-	-na-	mi-	∅
з <i>yobom-</i>			-in-	-i-

* *ми з тобою* (тобто «я і ти») вважається однією, що у множині перетворюється на *ми з вами* («я, ти і ще хтось»);

- заперечення: **-ga-** (всередині речення) або **ka-** (на початку речення);
- *ніти* — **-nɬsh-**;
- додаток: *м'ясо* — **-shish-**, *це* — ∅;
- основне дієслово: *продавати* — **-toʔk-**, *купувати* — **-huuy-**;
- суфікси, які за відсутності *ніти* ставляться перед додатком та основним дієсловом:
 - множина підмета — **-ka-**;
 - час: *минулий* — **-u-**, *теперішній* — **-p-**, *майбутній* — **-ah-**;
- *ніти* — **-paу-**;
- якщо підмет не займенник:
 - «власник» підмета: *ми з тобою* — **-na-**, *ти* — **-in-**, *він/вона* — **-i-**;
 - підмет: *батько* — **-tet**, *чоловік* — **-naʔw**, *дідусь* — **-apuу**, *старий* — **-naway**.

Чергування на межі морфем:

- **a- + -u = awu**;
- **a- + -a = a**;
- **n- + -n = nu**.

Відповіді до завдання 1:

15	Tɬshishhuуkаp.	Ми купуємо м'ясо.
16	Naɬshkaphuуpaу.	Ми з вами йдемо купувати це.
17	Nɬshptoʔkraуnаpaу.	Наш із тобою дідусь іде продавати це.

Відповіді до завдання 2:

18	Вони йдуть купувати це.	Nɬshkaphuуpaу.
19	Його батько завтра не підє купувати м'ясо.	Yobomiganɬshahshishhuуpayitet. Yobomganɬshahshishhuуpayitet.

Для речення 19 можливі два варіанти, оскільки невідомо, чи ставляться показники особи у випадку, коли підмет є іменником.

Відповідь до завдання 3:

20	Твій старий не продавав м'яса.	Kashishtoʔkuinyaway.
----	--------------------------------	-----------------------------

4. Лаху

Прості поняття:

Слово	Значення
bawf	глибока яма
kad lad	іноземець
nat	чорний
ni	червоний
phu	срібло, срібний
ha pa	місяць
ieq	малий
mud	небо
mil	земля
yad	людина
shi	золото, золотий
uq	голова
xeul	річка

Складені поняття:

Поняття	Дослівно	Переклад
kad lad nat	<i>чорний іноземець</i>	африканець
kad lad ni	<i>червоний іноземець</i>	індіанець
kad lad phu	<i>срібний іноземець</i>	європеець
ha pa ieq	<i>маленький місяць</i>	штучний супутник
mud mil	<i>небо і земля</i>	країна, світ
mud mil yad	<i>людина неба і землі</i>	громадянин
shi bawf	<i>глибока яма золота</i>	золотодобувна шахта
shi phu	<i>золото і срібло</i>	багатство
uq phu	<i>срібна голова</i>	стара людина
xeul uq	<i>[до] голови річки</i>	проти течії
yad ieq	<i>маленька людина</i>	немовля
uq nat	<i>чорна голова</i>	молода людина
xeul shi	<i>золота річка</i>	річка Цзіньша
mud ni	<i>червоне небо</i>	сонце

Відповіді до завдань 1—3 містяться в таблицях вище.

5. Черокі

Алфавіт черокі з транскрипціями часто записують у вигляді такої таблиці:

a	e	i	o	u	v
D a	R e	T i	ᄁ o	ᄡ u	i v
ᄃ ga ᄄ ka	F ge	ᄆ gi	A go	J gu	E gv
ᄇ ha	ᄉ he	ᄊ hi	F ho	ᄋ hu	ᄌ hv
W la	ᄏ le	ᄐ li	ᄒ lo	ᄓ lu	ᄔ lv
ᄕ ma	ᄎ me	H mi	ᄐ mo	ᄑ mu	
ᄒ na ᄓ hna ᄔ nah	ᄕ ne	ᄈ ni	Z no	ᄉ nu	ᄊ nv
T qua	ᄌ que	ᄍ qui	ᄎ quo	ᄏ quu	ᄐ quv
ᄑ s ᄒ sa	ᄓ se	ᄔ si	ᄕ so	ᄌ su	R sv
ᄕ da ᄌ ta	ᄍ de ᄎ te	ᄏ di ᄐ ti	V do	S du	ᄑ dv
ᄒ dla ᄓ tla	L tle	C tli	ᄔ tlo	ᄕ tlu	P tlv
G tsa	ᄕ tse	ᄈ tsi	K tso	ᄉ tsu	ᄊ tsv
G wa	ᄋ we	ᄌ wi	ᄍ wo	ᄎ wu	ᄏ wv
ᄑ ya	ᄒ ye	ᄓ yi	ᄔ yo	ᄕ yu	ᄌ yv

Прості числівники:

Число	Запис абеткою	Транскрипція
0	ᄒ ᄎ ᄑ ᄕ	tla gosdi
1	ᄃ ᄒ	sowo
2	ᄕ ᄉ	tali
3	ᄋ ᄒ	tsoi
4	ᄒ ᄑ	nvgi
5	ᄋ ᄑ ᄒ	hisgi
6	ᄃ ᄒ ᄉ	sudali
7	ᄃ ᄉ ᄑ ᄒ	galiquogi
8	ᄋ ᄒ ᄕ	tsunela
9	ᄃ ᄒ ᄕ	sonela
10	ᄑ ᄎ ᄋ	sgohi
100	ᄑ ᄎ ᄋ ᄒ ᄕ	sgohitsiqua
1000	ᄒ ᄑ ᄉ ᄃ ᄉ	iyagayvli

Числа від 11 до 19, які трапляються в задачі, є такими:

11	ᄑ ᄒ	sadu	15	ᄋ ᄑ ᄉ ᄉ	hisgadu
12	ᄕ ᄉ ᄒ	talidu	17	ᄃ ᄉ ᄒ ᄒ	galiquadu
13	ᄋ ᄉ ᄒ	tsogadu	19	ᄃ ᄒ ᄕ ᄒ	soneladu

Ця форма важко піддається узагальненню, її основною ознакою є закінчення *-du*.

Форма десятків, яка стоїть окремо, утворюється дописуванням 10 (-sgohi) справа до відповідного числа одиниць. Єдиною нерегулярністю є запис числа 70 як **galiquasgohi** замість **galiquogisgohi**. Якщо поряд із числом десятків має стояти число одиниць, то -sgohi вкорочується до -sgo, а одиниці дописують справа через пробіл.

Форма сотень утворюється аналогічно дописуванням 100 (-sgohitsiqua).

Відповіді до завдання 1:

Рівність	Ліва частина	Цифрами
$\text{A}\text{C}\text{S} - \text{C A}\text{C} = \text{hisgadu}$	hisgadu – tla gosdi	$15 - 0 = 15$
$\text{KT} \times \text{FLW} = \text{talisgo galiquogi}$	tsoi × sonela	$3 \times 9 = 27$
$\text{US} + \text{WFOA.A} = \text{tsoisgo sowo}$	sadu + talisgohi	$11 + 20 = 31$
$\text{CA.AhT} - \text{SFTS} = \text{galiquasgohi} + \text{tsogadu}$	sgohitsiqua – galiquadu	$100 - 17 = 70 + 13$
$\text{WFOA JLW} : \text{SvY} = \text{nvgi}$	talisgo tsunela : galiquogi	$28 : 7 = 4$
$\text{JLWCA OY} - \text{FLFOA A}\text{C}\text{Y} = \text{soneladu}$	tsunelasgo nvgi – sudalisgo hisgi	$84 - 65 = 19$
$\text{A}\text{C}\text{Y} \times \text{US} = \text{nvgisgohi} + \text{sgohi} + \text{hisgi}$	hisgi × sadu	$5 \times 11 = 40 + 10 + 5$
$\text{WFS} \times \text{A}\text{C}\text{Y} = \text{sudalisgohi}$	talidu × hisgi	$12 \times 5 = 60$

Відповіді до завдання 2:

Транскрипція	Значення
$\text{tali} \times \text{nvgi} \times \text{tsunelasgohi} = \text{sgohi} \times \text{sudalisgo nvgi}$	$2 \times 4 \times 80 = 10 \times 64$
$\text{talidu} \times \text{tsunela} = \text{sonelasgo sudali} + \text{tla gosdi}$	$12 \times 8 = 96 + 0$

Відповіді до завдання 3:

Транскрипція	Запис абеткою	Значення
$\text{tsoisgo galiquogi} \times \text{talisgo galiquogi} + \text{sowo} = \text{iyagayvli}$	$\text{KTCA SvY} \times \text{WFOA SvY} + \text{FO} = \text{TCSBF}$	$37 \times 27 + 1 = 1000$
$\text{sudalisgohitsiqua} = \text{hisgisgohi} \times \text{talidu}$	$\text{FLFOA.AhT} = \text{A}\text{C}\text{YCA.A} \times \text{WFS}$	$600 = 50 \times 12$

Відповідь до завдання 4: **GWY SCh.ACJ.**